Spółdzielczy Poznań

Oddajemy w Wasze ręce grę miejską Spółdzielczy Poznań. Została ona pomyślana jako quest i pozwala na aktywne i samodzielne zdobycie wiedzy o spółdzielczych *must see* w Poznaniu. Można grać w nią zarówno samodzielnie, jak i z większą grupą. Celem jest rozszyfrowanie zagadek i odgadnięcie niezwykle spółdzielczego hasła.

Podczas gry odwiedzicie wiele różnych miejsc. Będą wśród nich miejsca istniejące – jak znana poznańska księgarnia, dobra kawiarnia i miejsce z kawą sprawiedliwą (prowadzone przez bardzo ciekawą spółdzielnię). Podczas spaceru powinniście też zobaczyć co najmniej jeden sklep (oczywiście spółdzielczy) i dwa urzędy (a jakże, wspierające spółdzielczość). Ale będą też miejsca nieistniejące – miejsca, w których wykluwała się spółdzielczość mieszkaniowa i bankowa, a które dzisiaj nie pełnią już swojej pierwotnej funkcji. Jakie są ich spółdzielcze historie? Odpowiedzi szukajcie w specjalnym dodatku do gry. Zapraszamy do zabawy!

Liderzy pracy organicznej

Szamarzewski i Wawrzyniak

Te dwa nazwiska i te dwie ulice zna chyba każdy Poznaniak. Kampus „Szamarzewo" to ważny adres na akademickiej mapie Poznania – właśnie tam znajdują się Wydziały Nauk Społecznych i Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Ulica Wawrzyniaka to z kolei zagłębie kulinarne Jeżyc. Obie ulice i znajdujące się na nich tablice pamiątkowe są ważne również dla historii wielkopolskiej spółdzielczości.

Ks. Augustyn Szamarzewski (1832—1891) działacz społeczny uznawany za jednego z pionierów wielkopolskiej spółdzielczości i mikroekonomii. To on tworzył pierwsze organizacje kredytowo – oszczędnościowe dla drobnych przedsiębiorców, rzemieślników czy rolników – wszystkich tych, dla których oferta ówczesnych banków była zwyczajnie niedostępna. Szamarzewski założył również pierwszą kasę oszczędnościową w Środzie Wielkopolskiej, przekształconą później w regularny bank spółdzielczy. Co ważne, uważał przy tym, że zakładane przez niego organizacje są nie tylko

organizacjami finansowymi, ale finansowo – dobroczynnymi, w związku z czym muszą przestrzegać nie tylko określonych zasad rachunkowych, ale również etycznych.

Ks. Piotr Wawrzyniak (1849–1910) – działacz społeczny, godny kontynuator działań rozpoczętych przez ks. Szamarzewskiego. Mówi się, że nauczył Polaków oszczędzania. To on przekształcił istniejące w Śremie Towarzystwo Oszczędności i Pożyczek Wekslowych w pierwszy na tych ziemiach bank ludowy, działający według zasad spółdzielczych. Rozpropagował idee spółdzielczości poza granicami Wielkopolski i zaboru pruskiego. Wprowadził też polską spółdzielczość (jako patron Związku Spółek Zarobkowych) do Międzynarodowego Związku Spółdzielczego. Ks. Wawrzyniak kierował też Drukarnią i Księgarnią św. Wojciecha, ważnym poznańskim wydawnictwem literatury religijnej i narodowej.

Dobra Kawiarnia

Od 2014 roku w Poznaniu działa wyjątkowa kawiarnia. Wyjątkowa z wielu powodów. Pierwszy to wyjątkowy zespół – w kawiarni pracują osoby z niepełnosprawnością intelektualną – dla wielu jest to pierwsza praca w życiu. Drugi to forma działalności – kawiarnię prowadzi spółdzielnia socjalna. Oznacza to m.in., że zysk wypracowany przez kawiarnię nie trafia do założycieli spółdzielni, ale służy całemu zespołowi (nazywa się to przeznaczaniem zysku na cele reintegracji społecznej i zawodowej członków i pracowników spółdzielni). Kolejne powody to wypalana na miejscu kawa, wypiekany na miejscu chleb i inne pyszności, których warto spróbować samemu. ☺

Społem – spółdzielczość z tradycją

I to jaką! W 2019 roku Społem - Poznańska Spółdzielnia Spożywców będzie obchodzić stulecie działalności. Społem kojarzy Wam się ze sklepami i bardzo słusznie – tylko na terenie Poznania znajduje się ponad 50 placówek tej sieci, ale trzeba wiedzieć, że nie tylko o sklepy tutaj chodzi. W każdym razie, nie tylko. Celem powołania tej spółdzielni była obrona przed manipulacją cenami na rynku spożywczym i brakiem podstawowych produktów żywnościowych na sklepowych półkach. W swoich działaniach Społem nawiązywało do wartości spółdzielczych (np. dobrowolne i otwarte członkostwo oraz kształcenie i informacja). Także dzisiaj działalność Spółdzielni nie ogranicza się wyłącznie do handlu, równie ważna jest działalność samorządowa, kulturalno – oświatowa i społeczno – wychowawcza. W siedzibie spółdzielni warto odwiedzić Izbę Pamięci i Tradycji Społem.

Spółdzielczość bankowa

W Poznaniu zawsze umieli liczyć, a że w XIX wieku musieli liczyć tylko na siebie, to założyli pierwszy na ziemiach polskich spółdzielczy bank ludowy. Od zwykłych banków bank spółdzielczy odróżniał się tym, że jego właścicielami byli sami spółdzielcy – rolnicy, drobni przedsiębiorcy, kupcy i rzemieślnicy. Nie mieli oni możliwości pożyczania pieniędzy w innych bankach, ponieważ pożyczki były niezwykle wysoko oprocentowane, w dodatku wszystkie te banki były instytucjami niemieckimi i Polacy postrzegali je jako kolejne narzędzie germanizacji. Pierwszym polskim bankiem ludowym było założone w 1861 roku Towarzystwo Pożyczkowe dla Przemysłowców miasta Poznania. Zapoczątkowało ono stworzenie dobrze zorganizowanego wielkopolskiego systemu spółdzielczego, który opierał się na powiązaniu ze sobą pod względem organizacyjnych i ekonomicznym różnych typów spółdzielni. Towarzystwo Pożyczkowe przekształciło się następnie w Bank Przemysłowców. Jego siedziba znajdowała się na Starym Rynku, w kamienicy zaprojektowanej przez słynnego poznańskiego architekta Rogera Sławskiego. Obecnie w tym miejscu działa niezwykle popularny lokal gastronomiczny.

Kobiety społeczniczki

Tutaj kiedyś znajdowała się najsławniejsza w całym mieście Pracownia Sukien. Tę pracownię krawiecką prowadziły wspólnie dwie siostry: Zofia i Aniela Tułodzieckie. Już ich wkład w rozwój mody w Wielkopolsce zasługiwałby na upamiętnienie, ale oczywiście chodzi tutaj o coś więcej. Pracownia Sukien była pierwszą kobiecą spółdzielnią pracy. Żeby pojąć doniosłość tego wydarzenia, trzeba pamiętać, że na początku XX wieku, kiedy Zofia Tułodziecka założyła spółdzielnię, kobiety nie miały praw wyborczych i powszechnie jeszcze powątpiewano w ich zdolność do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej. Na rzecz kobiet działał także pierwszy poznański związek zawodowy kobiet – Stowarzyszenie Personelu Żeńskiego w Handlu i Przemyśle również założony przez siostry Tułodzieckie. Stowarzyszenie prowadziło bezpłatne pośrednictwo pracy i poradnictwo prawne dla kobiet, organizowało kursy zawodowe, wspierało także samokształcenie i edukację. Przy stowarzyszeniu działała biblioteka, kasa zapomogowa, schronisko dla samotnych kobiet w podeszłym wieku. Filie Stowarzyszenia działały w dzielnicach Wilda i Łazarz. Działalnością społeczną i oświatową zajmowała się również siostra Zofii, Aniela. Doczekała się ona swojej tablicy pamiątkowej w kościele pw. Św. Marcina oraz krótkiej ulicy na Podolanach. O Zofii niestety zapomniano.

Zemsta

Zemsta to klubokawiarnia prowadzona w Poznaniu przez Spółdzielnię Socjalną Ruchomości. Założyła ją grupa działaczy związanych z poznańskim Rozbratem. W Zemście można kupić unikalne książki, zjeść wegański obiad, a także wziąć udział w najróżniejszych spotkaniach i warsztatach. Społeczność skupiona wokół spółdzielni podejmuje szereg inicjatyw społecznych i obywatelskich w mieście.

Karol Marcinkowski – lekarz, społecznik, filantrop. Warto przy tym podkreślić, że nie uważał tego, co robił za coś szczególnie nadzwyczajnego, twierdząc, że: „Wychowanie to jest dług zaciągnięty u społeczeństwa, który w swoim czasie należy spłacić". I spłacał. Prowadził praktykę lekarską (ubogich leczył bezpłatnie, często sam kupował im leki), zaangażował się w pracę na rzecz społeczeństwa, głównie edukację osób najbiedniejszych. Robił znacznie więcej: był inicjatorem powołania Spółki Akcyjnej Bazar w 1838. Statutowym zadaniem spółki było popieranie pożytecznych inicjatyw, co oznaczało w efekcie rezygnację przez akcjonariuszy z całości lub części zysku, który przekazywany był na cele społeczne.

Był także zaangażowany w założenie Poznańskiego Towarzystwa Pomocy Naukowej w 1841 (stanął również na czele jego zarządu). Był radnym miejskim, który starał się o powstanie stałego polskiego teatru miejskiego. Jest symbolem pracy organicznej. I ponadczasowym symbolem przyzwoitego człowieka.

Pierwsza Spółdzielnia Mieszkaniowa

Problemy mieszkaniowa to bolączka nie tylko naszych czasów. Nie inaczej było pod koniec XIX wieku. Odpowiedzią na te problemy miały być spółdzielnie mieszkaniowe. Celem spółdzielni mieszkaniowych jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych i innych potrzeb członków oraz ich rodzin poprzez dostarczanie członkom samodzielnych lokali mieszkalnych lub domów jednorodzinnych, a także lokali o innym przeznaczeniu. Spółdzielnie rozwijały się i dobrze spełniały swoje zadania podczas dwudziestolecia międzywojennego. Warto pamiętać, że pierwsza spółdzielnia - Towarzystwo POMOC spółka budowlana została założona właśnie w Poznaniu w 1890 roku. Dodatkowym celem działania Towarzystwo było również wspieranie zapewnienia utrzymania sceny polskiej w Poznaniu. Dobrze wpisuje się to w naczelną zasadę spółdzielczości, zgodnie z którą nie tylko działalność gospodarcza ma znaczenie, ale również ta wykonywana na rzecz społeczności lokalnej.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

ROPS jest wojewódzką samorządową jednostką organizacyjną podległą bezpośrednio Zarządowi Województwa Wielkopolskiego. Ośrodek prowadzi działania na terenie całego województwa wielkopolskiego. Realizuje zadania z zakresu polityki społecznej, a w szczególności pomocy społecznej. Współpracuje z organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorstwami, organizacjami na szczeblu samorządu lokalnego. Wśród licznych zadań realizowanych przez tą organizację znajdują się działania na rzecz sieciowania inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej.

Ważnym elementem działalności ROPS-u jest ekonomia społeczna. Do jego zadań należy m.in. wspieranie i koordynowanie prac Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w Wielkopolsce. W cały województwie działa 5 takich Ośrodków. Co ciekawe, 4 z nich mają siedzibę w Poznaniu, każdy w innej dzielnicy.

Wielkopolska Spółdzielnia Rolnik

Wielkopolska Spółdzielnia Rolnik to spółdzielnia założona przez Gminne Spółdzielnie „Samopomoc Chłopska" 1 czerwca 1990 roku. Jej celem była i jest pomoc swoim członkom w działalności gospodarczej oraz wsparcie szkoleniowo- doradcze. Tak logo (tęcza), jak motto spółdzielni: „Wspólnie łatwiej" nawiązuje do najlepszych tradycji spółdzielczości. Obecnie spółdzielnia zrzesza blisko 50-czlonkow, którzy posiadają 750 sklepów. Znaczna część z nich działa w ramach sieci Tęcza. Na pewno spotkaliście te sklepy, zwłaszcza w mniejszych miejscowościach.

Źródła:

www.wikipedia.pl

www.wsrolnik.eu

www.regionwielkopolska.pl

www.spolem.poznan.pl

www.fundacjakochaniapoznania.pl

Grę wymyślili i stworzyli członkowie Spółdzielni Socjalnej Herakles. Spółdzielnia na co dzień zajmuje się outsourcingiem społecznie odpowiedzialnym oraz księgowością. Zapraszamy do kontaktu:

www.herakles.spoldzielnie.org

biuro@herakles.spoldzielnie.org